

Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR sa presadil medzi silnou konkurenciou – stal sa partnerom celoeurópskeho projektu

Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR sa stal jedným z partnerov celoeurópskeho projektu s názvom Kompaktné mestá. Organizácia Európskej komisie – Európska urbánna iniciatíva (EUI) vybrala náš úrad spomedzi silnej európskej konkurencie. Slovensko tak získalo jedinečné zastúpenie v projekte, ktorý spája 31 členov rôznych národných, regionálnych a samosprávnych úrovní vrátane európskych inštitúcií a organizácií. Cieľom partnerstva je podpora efektívnej a udržateľnej urbanistickej výstavby ako reakcie na rozšírený problém neefektívneho rozrastania sa miest v Európe. Slovensko tak bude na celoeurópskej úrovni formovať legislatívu pre nasledujúce rozpočtové obdobie Európskej únie a participovať na riešení mestského rozvoja vychádzajúcich z Urbánnej agendy pre EÚ.

Tematické partnerstvo Kompaktné mestá reaguje na problém neefektívneho rozrastania sa miest v celej Európe a zameriava sa na podporu hustejšej, efektívnej a udržateľnej mestskej výstavby. Tému udržateľnej urbanistickej výstavby považuje Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR od svojho založenia za kľúčovú a venuje sa jej aj v strategickom dokumente Architektonická politika Slovenska. Táto téma je tiež predmetom zákona o územnom plánovaní a súvisiacich vyhlášok, a je ukotvená aj v základných cieľoch úradu.

Práve to bolo dôvodom podania prihlášky do projektu Kompaktné mestá, ktorý zastrešuje európsky program pre podporu mestského rozvoja EUI. EUI je medzinárodným think-tankom, ktorý pomáha samosprávam a regiónom v zdieľaní dobrej praxe, v podpore kapacít inštitúcií a vo formovaní európskej legislatívy. Prihlášku nášho úradu schválila Európska komisia ešte koncom minulého roka. Prvé stretnutie všetkých partnerov projektu už za účasti Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR sa uskutoční o týždeň.

„Veľmi nás teší rozhodnutie autorít Európskej komisie zapojiť úrad do projektu Kompaktné mestá ako jedinu slovenskú inštitúciu. Je to zároveň aj významné ocenenie našej práce, či už na strategickom dokumente Architektonická politika Slovenska, na územnoplánovacej legislatíve, alebo na digitalizácii procesov územného plánovania a výstavby,“ povedal **Milan Valašík, predseda Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.**

Významné partnerstvo v európskom priestore

Je dôležité mať svoj hlas a participovať na implementácii európskych politík, pretože stanovujú rámce aj pre našu národnú scénu. Aj slovenské mestá sú európskymi mestami a stoja v prvej línii implementácie európskych politík, ktoré majú vplyv na využívanie pôdy, kvalitu bývania a mobilitu obyvateľstva, energetické systémy či na ochranu prírody.

„Cieľom projektu Kompaktné mestá je podpora spoločného celoeurópskeho prístupu v oblasti kompaktného a udržateľného rozvoja miest naprieč Európou. Náš úrad bude spolu s ďalšími 30 vybranými partnermi projektu zdieľať vedomosti, skúsenosti a posilňovať spoluprácu rôznych sektorov a úrovní riadenia, aby podporil implementáciu modelu kompaktných miest,“ vysvetľuje **Ivan Zizič, podpredseda Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.**

Práve tím podpredsedu úradu Ivana Ziziča tvoril Architektonickú politiku Slovenska ako národný rámec pre efektívnu a udržateľnú urbanistickú výstavbu v našej krajine. Teraz sa budú venovať aj agende kompaktných miest, a to spolu s tímom Martina Hornáka, generálneho riaditeľa sekcie územného plánovania, metodiky, výskumu a inovácií nášho úradu.

Aká cesta vedie ku kompaktnému mestu

Vízia kompaktného mesta je riešením problému neefektívneho rozrastania miest naprieč celou Európou. Hlavnými črtami tohto problému sú nízka hustota zástavby, závislosť od automobilovej dopravy či fragmentované využívanie územia. Neefektívne rozrastanie miest tiež znamená environmentálnu záťaž, a zároveň generuje aj vyššie ekonomické a sociálne náklady na správu miest.

Urbánna agenda pre EÚ podporuje zavádzanie modelu kompaktného mesta, ktorý možno dosiahnuť uplatňovaním troch prístupov uceleného územného plánovania. Prvým je obmedzovanie zástavby na nezastavaných zelených plochách (tzv. containment), druhým je efektívnejšie využívanie existujúceho mestského územia (tzv. zahusťovanie) a tretím obnova nedostatočne využívaných priestorov (tzv. regenerácia). Tieto prístupy nie sú pre nás novinkou, sú už zahrnuté aj v strategickom dokumente Architektonická politika Slovenska, na ktorom celý uplynulý rok náš úrad pracoval a ktorý v decembri 2025 schválila vláda SR.

Projekt Kompaktné mestá bude slúžiť na podporu implementácie modelu kompaktných miest. Prvé stretnutie partnerov projektu sa uskutoční už koncom januára. Pre náš úrad bude téma kompaktných miest jednou z kľúčových tém v roku 2026.

DOPLŇUJÚCA INFORMÁCIA:

Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky vznikol 1. júna 2022 na základe rozhodnutia parlamentu. Úrad je s účinnosťou od 1. januára 2023 ústredným orgánom štátnej správy pre územné plánovanie (okrem ekologických aspektov), výstavbu a vyvlastnenie. Odo dňa svojho zriadenia vykonáva všetky činnosti potrebné k zabezpečeniu riadneho chodu úradu a k prechodu práv a povinností v oblasti územného plánovania, výstavby a vyvlastnenia podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov z Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky na úrad od 1. januára 2023. Zákon o územnom plánovaní č. 200/2022 Z. z. nadobudol účinnosť 1. apríla 2024. Stavebný zákon č. 25/2025 Z. z. nadobudol účinnosť 1. apríla 2025.

Kontakt:

Simona Parížeková, hovorkyňa
tel.: + 421 910 429 809
e-mail: tlacove@stavebnyurad.gov.sk
web: www.uupv.sk